

DANIA SPROWOKOWAŁA ROSJĘ. ARKTYCZNY WYŚCIG NABIERA TEMP

Plany militarne Kremla odnośnie Arktyki nie będą mogły zostać szybko przekute w sukces gospodarczy. Z powodu sankcji zachodnich Rosja nie posiada bowiem ani przygotowanych firm ani technologii do eksploatacji surowców ze złóż morskich na Dalekiej Północy-pisze dr Przemysław Zaleski na swoim blogu na Defence24.pl.

5 grudnia br. minister spraw zagranicznych Królestwa Danii, Martin Lidegaard poinformował na specjalnie zwołanej konferencji, że duńskim naukowcom udało się potwierdzić, iż:

„...Łąd Grenlandii jest połączony potężnym grzbietem z podmorskim masywem kryjącym się pod Oceanem Arktycznym a Dania ma prawo do Bieguna Północnego i wszystkich potencjalnych arktycznych surowców...”
[1].

Duńska ekspedycja naukowa pod przewodnictwem Christiana Marcussena prowadziła z pokładu lodolamacza Oden badania naukowe na przebiegu grzbietu Łomonosowa i zgromadziła odpowiednie dane batymetryczne [2]. Dzięki temu Kopenhaga złożyła odpowiedni wniosek na najbliższym posiedzeniu ONZ.

Na reakcję Federacji Rosyjskiej nie trzeba było długo czekać. **17 grudnia Siergiej Donskoj zapowiedział, że jego resort wspólnie z ministerstwem obrony i spraw zagranicznych oraz Rosyjską Akademią Nauk przygotowują stosowne dokumenty, aby najpóźniej do końca marca 2015 r. wnieść do ONZ wnioski o uznanie zwierzchności rosyjskiej nad znaczącą powierzchnią kontynentalnej części Arktyki.** Co ciekawe będzie on zawierał także materiały duńskie. Informację tę należy uznać za kontynuację zabiegów dyplomatycznych Moskwy dotyczących Dalekiej Północy. Rosja bowiem już w październiku ogłosiła, że jest w stanie w pełni kontrolować całą strefę przybrzeżną w rejonie Arktyki, rozciągającą się na długości przeszło 6200 kilometrów [3]. Dowodem tego jest modernizacja siedmiu opuszczonych w 1991 r. baz lotniczych, budowa sieci radarowej od Murmańska po Czukotkę i stałe ćwiczenia rosyjskiej floty, sił powietrznych i lądowych.

Fot. mil.ru

Docelowo na terenie samej Arktyki ma stacjonować 6 tys. specjalnie wyszkolonych żołnierzy (tzw. biała armia). Stały monitoring działań militarnych prowadzonych przez wszystkie państwa szelfu kontynentalnego wykazuje, iż **pomimo kryzysu gospodarczego militaryzacja Arktyki jest kontynuowana, Moskwa bynajmniej nie ukrywa tego faktu rozgłaszając poprzez swoich przedstawicieli kolejne informacje o powstaniu specjalnego dowództwa arktycznego „Północ” z brygadami w obwodzie murmańskim i jamalsko-nienieckim (do końca 2017 r.) i rozbudowę do końca 2014 bazy wojskowej na wyspie Kotielnyj [4].** Rodzi to zaniepokojenie i zarazem budują atmosferę wyścigu zbrojeń ponieważ kolejne państwa szelfowe podejmują decyzje o zmianie swoich planów w budżetach obronnych. Najlepszym tego przykładem jest Kanada, która zgodnie z przyjętą w 2008 r. strategią defensywną rozpoczęła budowę 6-8 okrętów patrolowych, ponadto do 2017 r. ma zwodować zmilitaryzowany lodołamacz a także zakupić samoloty transportowe CC-177 i CC-130 dostosowane do działań w warunkach arktycznych. Podobne działania podjęła Norwegia decydując się na budowę 5 nowych fregat, kilku statków patrolowych i myśliwców F-35 [5].

Fot. mil.ru

Jednakże plany militarne Kremla nie będą mogły zostać szybko przekute w sukces gospodarczy. Rosja w wyniku sankcji zachodnich nie posiada ani przygotowanych firm ani technologii do eksploatacji surowców ze złóż morskich na Dalekiej Północy. Po wycofaniu się amerykańskiego ExxonMobil ze współpracy z rosyjskim Rosneftem opóźnienia w pracach na szelfie arktycznym mogą sięgnąć 5 lat-co potwierdził prezes giganta, powiązany z Władimirem Putinem, Igor Sieczin. Osłabiona restrykcjami gospodarczymi Rosja, szuka rozwiązań u innych partnerów, stąd zaproszenie do udziału w projektach za Kołem Podbiegunowym dla firm chińskich [6]. Ta droga jednak może okazać się pełną pułapek, ponieważ Państwo Środka również nie ukrywa swoich aspiracji w walce o złoża Arktyki.

Podczas konferencji Rady Arktycznej, 18 czerwca br. przedstawiciele chińskiego centrum analityczno-naukowego ds. polityki obronnej Akademii Nauk Wojskowych stwierdzili w swoim raporcie, że Chiny również posiadają prawa (od maja 2013 r. mają status obserwatora w Radzie Arktycznej, pomimo sprzeciwu Rosji) do części złóż na Dalekiej Północy. Cytując dokładnie: „...region arktyczny jest bogaty w ropę i gaz, których dostawę można zapewnić w sposób szybki i wygodny. To ma wielkie znaczenie dla zapewnienia zrównoważonego rozwoju gospodarki Chin...” [7] Prawdopodobnie więc CHRL prowadzi dwutorowo swoją taktykę, z jednej strony politycznie dążąc do traktowania Arktyki zgodnie z kazusem Antarktydy [8] czyli zgodnie z Prawem Morza z 1982 r. Jednak z drugiej strony nie ukrywana jest także informacja dotycząca **budowy przez Pekin floty arktycznej, co jest oficjalnie związane z długofalową polityką eksportową tego państwa. Od dawna wiadomo, że kwestia potencjalnego wykorzystania tzw. morskich szlaków w postaci Przejścia Północnego jest dla Pekinu bardzo istotna.** Pekin na razie nie chce konfliktu z New Delhi, ale doskonale zdają sobie sprawę, że w przypadku zwiększenia eksportu Indie będą różnymi sposobami ograniczać ruch statków pod chińską banderą na Oceanie Indyjskim, zwłaszcza iż SLOC z Państwa Środka (Sea Lines of Communication) są przygotowywane na potencjalne zagrożenie ich zablokowania ze strony jednostek indyjskiej marynarki wojennej [9]. Układ z Rosją jest więc dla Pekinu korzystny, co próbuje się podkreślić poprzez kontrakt na odbiór gazu o wolumenie 30 mld m sześć. rocznie [10] oraz wspólne manewry floty rosyjskiej i chińskiej w ramach manewrów „Maritime Cooperation 2014” [11].

Niewątpliwie chiński partner zbiera doświadczenia niezbędne dla prac na terenie Arktyki, czego dowodem jest współpraca firmy petrochemicznej CNOOC razem z islandzką korporacją Eykon Energy. Będą one negocjować z rządem Islandii wydobycie ropy naftowej i gazu ziemnego na wodach Dalekiej Północy [12]. Chiny poprzez tą kooperację zbierają doświadczenie od kilku miesięcy budując sztuczne wyspy, które mają poszerzyć ich strefę wpływów i zabezpieczyć roszczenia terytorialne w spornym archipelagu Spratly [13].

Dodając do tego fakt, iż wspomniany chiński koncern CNOOC zakupił 61% udziałów w kanadyjskiej firmie Nexen a chińska rafineria Sinopec zawarła umowę na zakup 49% koncernu Talisman (obie to doświadczone spółki wydobywcze [14]) można zaryzykować twierdzenie, że pozyskanie przez Moskwę takiego Partnera ma sens dla Rosji i może być dobrą alternatywą dla firm zachodnich. Pytanie tylko czy Partner z takimi aspiracjami i potencjałem ma chęć tylko na współpracę?

Dr Przemysław Zaleski

Przypisy:

[1] <http://www.forbes.pl/dania-przedstawia-swoje-rozszczenia-do-arktyki,artykuly,187289,1,1.html>

[2] <http://www.sfora.pl/swiat/Dania-w-wyscigu-o-zloza-w-Arktyce-Biegun-nalezy-do-nich-a46775>

[3] <http://wiadomosci.wp.pl/kat,1356,title,Rosja-przyspiesza-militaryzacje-Arktyki-Pelna-kontrola-jeszcze-w-tym-roku,wid,16977540,wiadomosc.html?ticaid=114002>

[4] <http://natemat.pl/118883,rosja-militaryzuje-arktyke-tworzy-nowe-brygady-i-dowodztwo-polnoc>

[5] <http://www.pl.ism.uw.edu.pl/wp-content/uploads/stosunki-miedzynarodowe/sm44-druk.pdf>. Janusz Szymonides, Arktyka -region współpracy czy konfliktów

[6] <http://tvn24bis.pl/wiadomosci-gospodarcze,71/rosja-zaprasza-chiny-do-wspolnych-projektow-w-arktyce-podziela-sie-ropa-i-gazem,489969.html>

[7] <http://niezalezna.pl/56572-boj-o-arktyke>

[8] <http://books.sipri.org/files/insight/SIPRIInsight1002.pdf>

[9] <http://www.polska-azja.pl/2012/12/20/m-jarocki-miejsce-arktyki-w-polityce-morskiej-chrl/>

[10] <http://www.polskatimes.pl/artykul/328155,rosja-ratuje-swoj-budzet-umowa-gazowa-z-chinami,id,t.html?cookie=1>

[11] http://www.defence24.pl/news_rosyjsko-chinskie-cwiczenia-na-morzu-sroziemnym

[12] http://polish.ruvr.ru/2013_06_14/Chiny-gotowe-do-wydobywania-weglowodorow-w-Arktyce/

[13] <http://wiadomosci.wp.pl/kat,1356,title,Chiny-przechodza-do-ofensywy-na-M-Poludniowochinskim-Buduja-sztuczne-wyspy-w-archipelagu-Spratly,wid,16709095,wiadomosc.html>

[14] http://www.defence24.pl/news_chinski-skok-na-pola-naftowe-na-morzu-polnocnym